

Dünyanın Yedi Harikası

Dünyanın yedi harikası söz edildiğini bilmem hiç duydunuz mu? Duyduysanız ne düşündünüz? Belki de dünyadaki güzelliklerin, harikaların yediden fazla olduğunu düşünüyorsunuz. Hele hele günümüzde ilerleyen bilim ve teknoloji sayesinde insanoğlu birbirinden değerli nice harikaları ortaya koymayı başardı. Ne var ki bundan yüzlerce, hatta binlerce yıl önce dünyanın harikaları olarak kabul edilen yedi görkemli yapı vardı. Bazılarının kalıntıları günümüze dek gelmeyi başarmış, bize o günlerin dünyasından ipuçları taşımışlardır. Bu yapılar, eski dünyanın bütün görkemini, bilimini, emeğini ve estetik güzelliğini üzerlerinde birleştirmiş yapılarıdır. Harika sıfatını da gerçekte hak ediyorlardı.

Peki dünyanın yedi harikası denince neleri düşüneceğiz? Neden insanlar onları harika olarak adlandırmışlar? Bu yapılar ne oldu günümüzde?

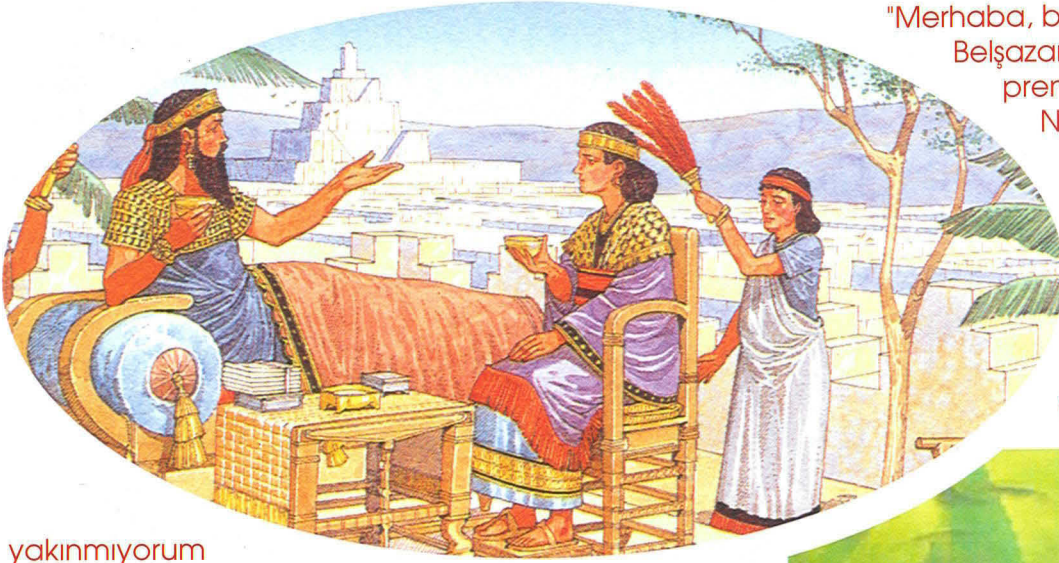
Bu soruların yanıtları aslında eski dünyanın tarihini de gözlerimizin önüne seriyor. Geçmişte yaşanmış olayları dünyanın yedi harikasının izini sürerek öğrenmek mümkün. MÖ 2. yüzyılda yaşamış yazar Sidon'lu Antipatros sıralamıştı ilk kez antik çağda görülmeye değer en güzel yedi yapıtı. Ona göre bu yapıtlar şunlardı: 1) Mısır'ın Gize kentinde bulunan piramitler 2) Kral 2. Nabukadnezar'ın Babil'de yaptırdığı teraslar üzerine kurulu bahçe 3) MÖ 430'da Atina'lı Phidias'ın Olympia'daki Zeus Tapınağı için yaptığı büyük Zeus heykeli 4) Efes'te bulunan MÖ 334-250 yılları arasında yapılan görkemli Artemis Tapınağı. 5) Kraliçe Artemisia'nın ölen eşi kral Mausolos adına Halikarnassos'ta (Bodrum) yaptırdığı anıtmezar 6) MÖ 304 yılında Rodos Adası'nın kuşatmadan kurtulması şerefine dikilen

büyük tunçtan heykel 7) MÖ 280 yılında İskenderiye limanı açığındaki Pharos adasına yapılan deniz feneri.

Belki sizler, günümüzün çocukları, o günlerin bu görkemli yapıtlarını gözlerinizin önünde canlandırmakta zorluk çekiyorsunuz. Kim bilir belki yedi harikanın neler olduğunu bilmek size onların neye benzediğini anlatamaz. Öyleyse gelin sizinle bir oyun oynayalım. Gözlerimizi kapayıp geçmişe bir yolculuk yapalım. Bu görkemli yapıtları o günlerin çocuklarından dinleyelim. Belki düş dünyamızda kulak vereceğimiz bu çocuklar bize görmek istediklerimizi daha iyi anlatabilir.

"Merhaba, benim adım Sethmos. Büyük kral Keops'un öldüğünde sonsuz yolculuğuna uğurlanacağı piramidin yapımında çalışıyorum. Yalnızca ben değil, benim gibi başka çocuklar da çalışıyor bu piramidin yapımında. Yaşım küçük olduğu için ben işçilere tulumlarla su taşıyorum. Kavurucu güneşin altında susayanlar beni çağırıyorlar yanlarına; kana kana içiyorlar getirdiğim sudan. Ama benim işim zor; çalışan binlerce işçiye su yetiştirmekte zorlanıyorum zaman zaman. Yine de

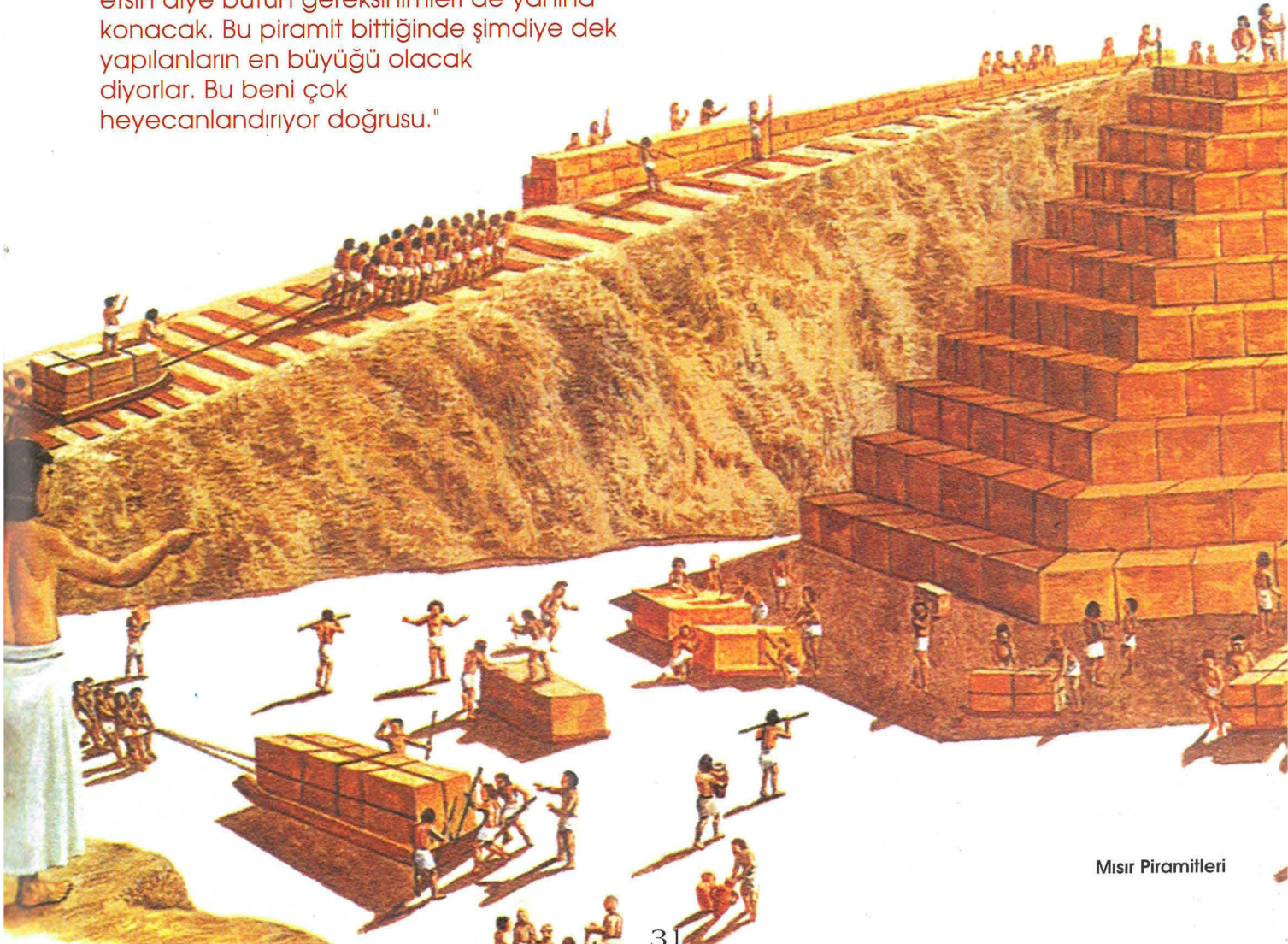

"Merhaba, benim adım Belşazar. Babil'in veliaht prensiyim. Babam 2. Nabukadnezar'dan sonra kral olacağım. İyi bir yöneticinin nasıl olması gerektiği konusunda çok şey öğreniyorum. Onun başardığı

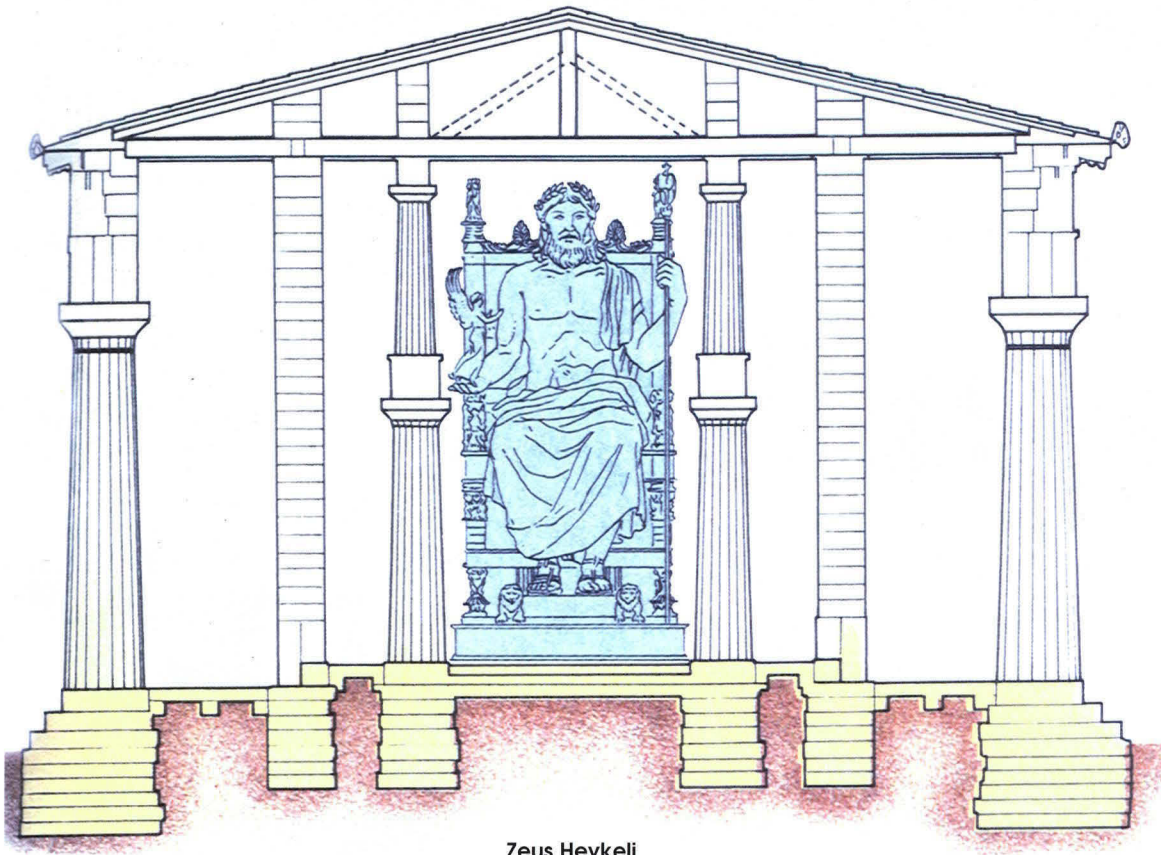
yakınmıyorum bundan; çünkü onların işi benimkinden çok daha zor. Kocaman taş blokları tahta kızaklar üzerinde çekerek çalışıyorlar gün boyunca. Önce Nil nehri kıyısındaki gemilerden alıyorlar taşı. Gize'de böylesine büyük taş bloklar olmadığından uzaklardan gemiyle geliyor taşlar. Sonra büyük piramide taşıyorlar ve inşaat sürüyor. Yüce firavnumuz Keops öldükten sonra oturacağı bu evinde rahat etsin diye bütün gereksinimleri de yanına konacak. Bu piramit bittiğinde şimdiye dek yapılanların en büyüğü olacak diyorlar. Bu beni çok heyecanlandırıyor doğrusu."

Babil'in Asma Bahçeleri

Mısır Piramitleri

Zeus Heykeli

olağanüstü işleri kendime örnek alıyorum. Asma bahçeler de onun başardığı görkemli işlerden biri. Bizim ziggurat diye adlandırdığımız bir tarzda yapılmış, kat kat teraslardan, taraçalardan oluşuyor bu bahçeler. Taraçaların üstü taş balkonlarla kaplı ve taban sızıntı olmasını önlemek için kurşun, zift gibi maddelerle döşenmiş. Bahçelere asıl güzelliğini verense, çevredeki su kaynaklarından bahçelerin en üstüne dek su taşıyabilen tulumbarlar. Onlar olmasaydı böylesine yeşil kalamazdı bahçeler."

"Merhaba benim adım Glaukhus, Olympia kentinde yaşıyorum. Bugün heyecan verici bir gündü benim için. Babamla birlikte Zeus tapınağına gittik. İçeride bugüne değin gördüğüm heykellerin en büyüğünü gördüm. Tanrılar tanrısı Zeus'un heykeliydi bu. Sağ elini

yana doğru açmıştı ve sol elinde üzerine kartal konmuş bir asa (sopa) tutuyordu. Zeus'un gücünü ve iyiliğini anlatıyor bu heykel diyor babam. Ama bu heykelin asıl önemi boyutlarında. Mimar Phidias 8 yılda tamamladığı bu yapıtını abanoz, fildişi, altın ve değerli taşlarla süslemiş. Yüksekliğiyse 12 metre. Abanoz ağacından yapılan tahtında otururken o kadar canlı görünüyor ki, ben ona bakarken ayağa kalkıverecekmiş sandım."

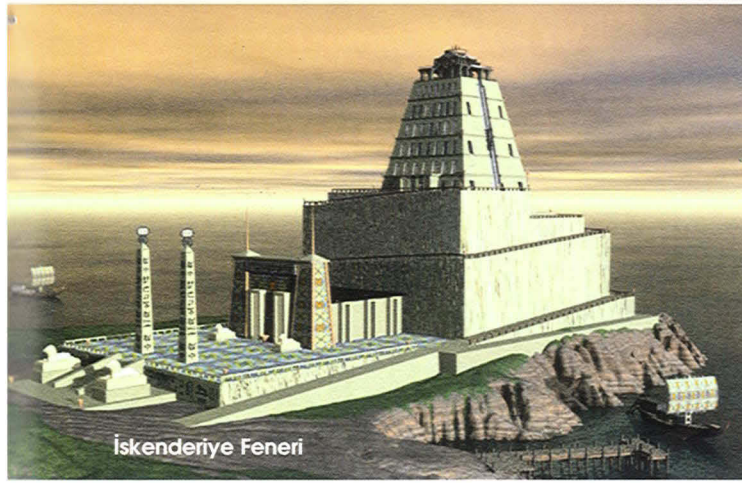
"Merhaba, benim adım Popolina. Efes kentinde yaşıyorum. Bugün kentte yaşayan herkes çok mutlu; çünkü Artemis tapınağı yeniden yapıldı. Ünlü kral Krezüs'ün yaptırdığı ilk tapınak bundan yüz yıl önce yakılmış. Ama kentimiz için çok önemliydi bu tapınak, bizim gurur kaynağımızdı. Bu yüzden kentimizin korucuyusu tanrıça Artemis için aynı tapınağı

Artemis Tapınağı

Rodos Anıtı

İskenderiye Feneri

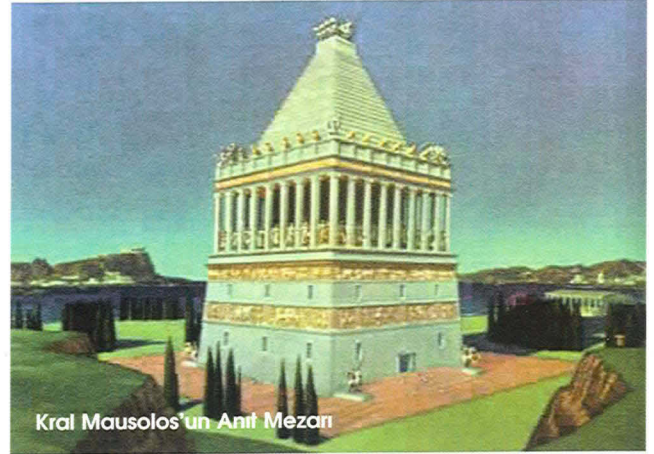
yeniden yaptırmak çok önemliydi bu kent için. Aynı zemine yapıldığından da eskisi kadar büyük. Tamamı mermerden ve içi heykellerle, tanrıça figürleriyle dolu. Bugüne değin yapılmış en büyük tapınak bu."

"Merhaba, benim adım Dimitrius. Zeytin ticareti yapan bir gemide miçoyum, yani tayfa yardımcısı. Bugün ilk kez Rodos'a geldik. Doğrusu biraz düş kırıklığına uğradım. Limanın girişinde güneş tanrısı Helios adına dikilmiş bir heykel olduğunu duymuştum. Gemilerin bu heykelin bacaklarının altından geçerek limana girdiğini söylüyorlardı bizim oralarda. Heykel oldukça büyük; ama yine de gemiler bacaklarının altından değil yanından geçip giriyorlar limana. Yüksekliğinin 30 metre olduğunu söyledi kaptanımız. Gerçekten de güneş kadar göz kamaştırıcıydı."

"Merhaba, benim adım Mekri. İskenderiye'de büyük fenerin yanındaki evde oturuyorum. Burası bir ada; adı da Pharos. Ailem fener bekçiliği yaptığı için bu adada yaşıyoruz. Bu fener şimdiye kadar kaç gemiyi karaya oturmaktan kurtardı bir bilseniz. Fenerin ışığı değil de umut ışığı oldu sanki geceleri yaktığımız ateş. Feneri kral 2. Ptolemius yaptırmış. Altı küp, ortası sekizgen, en üstü de silindirik şeklinde fenerin. Kimi zaman babamla birlikte ben de geniş merdivenleri döne döne tırmanır, onun ateşi yakmasına yardımcı olurum. Gemileri seyredirim zaman zaman; nerelere gittiklerini merak ederim. Tıpkı fenerin tepesindeki güneş tanrısı heykeli gibi uzun uzun bakarım arkalarından."

"Merhaba, benim adım Leonidas. Karia'lıyım. Bugün Halikarnassos'ta yaşayan bizler için sevinçli bir gün. Ama buruk bir sevinç bu. Ölen kralımız Mausolos için yapılan anıt

mezar bugün tamamlandı. Görenler bu anıtın dünyada bir benzeri olmadığı konusunda birleşiyor. Kralımız öldükten sonra anıt mezarı yaptırmaya karar veren eşi kraliçe Artemisia da ne yazık ki ondan bir yıl sonra ölünce, bu yapının yarım kalma tehlikesi belirmiş. Ama işlerinde son derece usta olan mimarlar yapının bitmesi için para almadan çalışmayı sürdürmüşler. Böylece usta oldukları kadar yüce gönüllü olduklarını da gösterdiler. Bugün anıtın çevresinde dolaştım. Dört ayrı yüzünü dört ayrı heykeltıraşın eserleri süslüyor. Başımı kaldırıp

Kral Mausolos'un Anıt Mezarı

baktığımda daha çok etkilendim. En alt bölümün üzerinde sütunların yükselttiği bir piramit vardı. Onun üzerindeyse kral Mausolos ve kraliçe Artemisia dört atın çektiği bir arabada yan yanalar. Kral ve kraliçe öldüğünde ben çok küçükmişim; onları hatırlamıyorum bu nedenle. Ama anıta ne zaman baksam kral ve kraliçenin öldükten sonra da sürüp giden ölmez sevgilerini görüyorum."

Evet belki de böyle anlatırdı o dönemlerde yaşayan çocuklar bu yedi eşsiz harikayı. Bu oyunu sürdürmek size kalmış. Geçmiş çağlardaki çocuklara siz de günümüzün harikalarını anlatabilirsiniz. Eski dünyanın harikaları, dönemlerinin estetik anlayışını son tekniklerle bağdaştırarak yansıtmışlardı. Bugün çevremizde bu ölçüye uyan neler olabilir? Gittikçe yükselen gökdelenler mi? Uzaya araçlar gönderilen üsler mi; yoksa insanları birbirine ulaştıran metro istasyonları mı? Yoksa içinde birbirinden güzel oyunlar sahnelenen bir opera salonu mu? Bir düşünün, acaba günümüzün harikaları hangileri? Sonra da bize gönderin.

Gökhan Tok